

Motion till riksdagen 2025/26:3508

av Annika Hirvonen m.fl. (MP)

Utgiftsområde 8 Migration

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell A i motionen.

Motivering

Tabell A Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Migrationsverket	5 512 282	-159 500
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	4 223 000	100 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	1 600 013	-1 425 000
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	915 461	49 000
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	160 800	±0
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	107 602	157 000
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	340 202	±0
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	665 000	-22 000
Summa	13 524 360	-1 300 500

Korta ned handläggningstiderna

Handläggningstiderna hos både Migrationsverket och migrationsdomstolarna har länge varit oacceptabelt långa. Justitieombudsmannen (JO) har vid flera tillfällen granskat Migrationsverkets handläggningstider. Vid granskningen som gjordes under 2022

konstaterades att handläggningen var långsam och passiv, särskilt i ärenden som rörde medborgarskap, anknytning och asyl. Då påtalade JO att myndigheten måste göra särskilda ansträngningar för att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna. Sedan dess har det däremot fortsatt att komma in ett stort antal klagomål till JO om långa handläggningsärenden. JO inledde därför en ny granskning i början av 2024, som även den visade på ett fortsatt behov av stora ansträngningar från Migrationsverkets sida. I Riksrevisionens granskning RiR 2025:5 Migrationsverkets hantering av medborgarskapsärenden riktar riksrevisionen allvarlig kritik mot de stora brister som råder. Handläggningstider på upp till fyra år är helt oacceptabla.

Även migrationsdomstolarnas långa handläggningstider i asylmål har kritiserats, bland annat av Riksrevisionen, som i en granskning från 2022 visade att ytterst få mål avgörs inom fyra månader. Den främsta orsaken till de långa väntetiderna är enligt Riksrevisionen brist på både ekonomiska medel och personella resurser.

Detta är en oacceptabel ordning. Utöver ökade ekonomiska kostnader kan orimligt långa handläggningstider leda till psykiskt lidande för berörda och brister i rättssäkerheten. Det riskerar även att försämra förutsättningarna för integrationen när människor lever i ovisshet kring om de kommer få stanna i Sverige eller inte och därmed möjligheterna att planera och investera i en framtid här. Vi föreslår ytterligare 50 miljoner kronor årligen till 1:1 Migrationsverket och 50 miljoner kronor årligen till 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål i syfte att anställa och utbilda mer personal så att handläggningstiderna kan kortas. Det är viktigt att personalens kompetens säkerställs och att handläggningstiderna inte kortas på bekostnad av rättssäkerheten.

Ett tryggt och rättssäkert mottagande

Alla som söker asyl i Sverige ska vara säkra på att deras individuella asylskäl prövas och beaktas i enlighet med gällande rätt. Trots detta har Migrationsverkets asylprövning uppmärksammats flera gånger, bland annat av JO, RFSL, UNHCR och FN:s kommitté för mänskliga rättigheter. Kritiken har främst handlat om långa handläggningstider, bristande kompetens hos handläggare, tolkar och juridiska ombud, orimliga krav på den sökandes redogörelse för sina asylskäl, bristande efterlevnad av barnkonventionen samt undermålig hantering av traumatiserade personer. Dessa brister har inte minst drabbat konvertiter, hbtqi-flyktingar och barn. Även Statskontoret kritiserade Migrationsverkets asylprövning så sent som för ett år sedan, efter att de i sin granskning kunde konstatera att myndigheten har svårt att upprätthålla rättssäkerheten och enhetligheten i asylprövningen.

Miljöpartiet kan konstatera att det finns stora brister i Migrationsverkets asylprövning som snarast måste åtgärdas. Precis som Statskontoret lyfter i sin granskning så anser vi att Migrationsverket behöver starkare rättslig styrning och rättsligt stöd och att den rättsliga kvaliteten i handläggningen måste stärkas. Handläggare och beslutsfattare efterfrågar bättre utbildning, kunskapsstöd och förutsättningar att stanna och utvecklas i sina olika roller. Regeringen måste prioritera asylrätten och ge Migrationsverket resurser för att säkerställa sitt uppdrag och ge personalen tillräcklig utbildning för att kunna göra rättssäkra bedömningar.

Vi vill att Migrationsverket får i uppdrag att utbilda samtlig operativ personal löpande i utredning, prövning och bedömning av asylärenden, bland annat med fokus på

hur traumatiserade personer, hbtqi-personer och konvertiter kan framställa sina skyddsbehov. Det behövs också kunskapshöjande insatser för rättsliga biträden och bättre förutsättningar att avsätta tillräckligt med tid till sina ärenden – detta gäller inte minst asylärenden som involverar barn. Vi föreslår att finansieringen ska ske genom att prioritera om användningen av anslagna medel till 1:1 Migrationsverket och befintliga medel på 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål.

Höjd dag ersättning

Dag ersättningen till asylsökande har inte ändrats sedan 1994, utan har legat på 71 kronor per dag för en ensamstående vuxen som bor på Migrationsverkets boende och själv betalar för sin mat. En familj med två vuxna och två små barn får drygt 196 kronor per dag eller ungefär 5 800 kronor i månaden. För trettio år sedan kanske den summan räckte för att bekosta sånt som mat, kläder, skor, tandvård, hygienartiklar, sjukvård och mediciner till en hel familj, men med stigande inflation och höjda priser är det inte rimligt. Sedan massflyktsdirektivet aktiverades förväntas även flyktingar från Ukraina med rätt till dag ersättning att klara sig på denna låga nivå – det kan vi inte acceptera.

Miljöpartiet vill höja dag ersättningen till motsvarande nivå som riksnormen för försörjningsstöd, det vill säga ungefär 130 kronor per dag för en ensamstående vuxen. I syfte att höja dag ersättningen för asylsökande och personer med tillfälligt skydd tillför vi 113 miljoner kronor 2026, 100 miljoner kronor 2027 och 90 miljoner kronor 2028. Medlen belastar anslag 1:2 Ersättning och bostadskostnader.

Ge asylsökande rätt till sfi

För den som kommer ny till Sverige ska det finnas snabba vägar in i det svenska samhället. Att kunna det svenska språket är avgörande för möjligheten att få ett arbete, ägna sig åt andra studier eller i övrigt delta i samhällslivet. Miljöpartiet välkomnar att regeringen har föreslagit flera satsningar för att fler ska lära sig svenska. Vi anser dock att det behövs ännu bättre möjligheter att tidigt kunna ta sig fram på svenska, därför föreslår vi att svenska för invandrare (sfi) utökas så att det är tillgängligt även för asylsökande.

Idag erbjuds sfi bara till personer som fått besked om uppehållstillstånd. Asylsökande hänvisas istället till den mer begränsade språkutbildningen som ges av vissa studieförbund och frivilligorganisationer. Miljöpartiet menar att det hade varit till fördel för asylsökandes språkinläring och integration om även de gavs rätt till sfi. Sfi har bättre förutsättningar att erbjuda såväl språkutbildning som relevant samhällsinformation, studierna utgår från en tydlig kursplan och kan anpassas efter deltagarnas olika förutsättningar och utbildningsbakgrund. Det erbjuds dessutom i alla Sveriges kommuner.

För att ge alla asylsökande rätt till sfi tillför Miljöpartiet 160 miljoner kronor 2026, 170 miljoner kronor 2027 och 170 miljoner kronor 2028 till utgiftsområde 16. Det är viktigt att säkerställa tillräckligt med utbildningsplatser och att sfi-lärarna har god kompetens. Det ska även finnas goda möjligheter att kombinera sfi med arbete och yrkesstudier.

Återställ schablonersättningen för ensamkommande barn

Kostnaderna för kommuner och regioner har inte gått ner, snarare tvärtom. Trots detta har regeringen sänkt schablonersättningen till kommuner och regioner som tar emot ensamkommande barn. Miljöpartiet har upprepade gånger kritiserat det här beslutet, inte minst mot bakgrund av att kommunerna redan befinner sig i ett mycket ansträngt ekonomiskt läge. Det är obegripligt att regeringen i dagens ekonomiska läge gör bedömningen att kommunerna redan får tillräcklig ersättning för sina kostnader vid mottagande av ensamkommande. För att kompensera kommunernas kostnader tillför Miljöpartiet totalt 90 miljoner kronor 2026, 70 miljoner kronor 2027 och 40 miljoner kronor 2028 till anslag 1:2 Ersättning och bostadskostnader samt utgiftsområde 13.

Bättre villkor för ukrainska flyktingar

Migrationsverket måste fortsatt ges goda möjligheter att hantera mottagandet av personer med tillfälligt skydd från Ukraina. Vi står inte bakom Tidöpartiernas omläggning av migrationspolitiken, därför avvisar vi många av regeringens satsningar på Migrationsområdet. Vi delar däremot regeringens bedömning om att säkerställa att den löpande verksamheten med att ta emot ukrainska flyktingar fungerar väl, därför behåller vi de medel till 1:1 Migrationsverket som avser att täcka kostnaderna för att hantera mottagandet av personer med tillfälligt skydd.

Vi är däremot kritiska till hur regeringen hanterat frågan om folkbokföring för ukrainare. Förra året när EU fattade beslut om att förlänga massflyktsdirektivet till och med mars 2026 gjordes bedömningen i Sverige att de ukrainska flyktingar som vid det tillfället hade haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i två år eller mer skulle omfattas av folkbokföringslagen. Det större antal ukrainska flyktingar som kom till Sverige tidigt under kriget fick därmed möjlighet att folkbokföras enligt vanliga ”ordinarie” regler. De fick alltså i grunden samma rättigheter och skyldigheter som andra folkbokförda i Sverige, med rätt till bosättningsbaserade rättigheter och möjlighet att delta i etableringsprogram för nyanlända. Samtidigt föreslog regeringen en ny lag som innebar att ukrainare som haft tillfälligt skydd i minst ett år skulle få folkbokföra sig, men denna grupp skulle undantas från bosättningsbaserade förmåner, såsom barnbidrag, bostadsbidrag, äldreförsörjning, assistansersättning och studiestöd. De ukrainska flyktingar med tillfälligt skydd som blivit folkbokförda i Sverige omfattas därmed av olika regelverk, beroende på hur länge de varit bosatta i Sverige.

Miljöpartiet är mycket kritiskt till regeringens orättvisa reglering. Vi vill att alla ukrainare ges samma möjlighet att få ta del av bosättningsbaserade förmåner. För detta ändamål tillför vi 270 miljoner kronor för 2026.

Stärkt rättssäkerhet och trygghet vid förvar

Miljöpartiet är kritiska till regeringens breda ansats att införa utökade tvångs- och kontrollåtgärder inne på förvaren, genom bland annat kroppsvisitationer, rumsvisitationer och övervakning av privata besök. Dessa åtgärder riskerar att få negativa

effekter på de förvarstagnas välbefinnande och trygghet samt bryta ner förtroendet mellan personal och förvarstagna. Miljöpartiet motsätter sig också regeringens fokus på att utöka antalet försvarsplatser. Vi har på senare tid sett en utveckling där fler människor frihetsberövas utan brottsmisstanke, ibland på godtyckliga grunder och under lång tid. Vi anser att mindre ingripande åtgärder, såsom uppsikt, bör användas i större utsträckning och i första hand. Detta skulle inte bara vara mer kostnadseffektivt utan också mer i linje med en human och rättssäker migrationspolitik.

Miljöpartiet ser behovet av att öka säkerheten och tryggheten på förvaren. Vid flera tillfällen har Migrationsverket och Justitieombudsmannen rapporterat om problem med införsel av till exempel droger och vapen. Detta är allvarliga problem som innebär uppenbara risker för både förvarstagna och personal och därför måste åtgärdas. Vi står däremot inte bakom de åtgärder som regeringen föreslår och nu avsätter medel till. Vi vill istället rikta in åtgärderna mot det faktiska problemet – själva införseln av otillåtna föremål vid inpassering till förvaren. Vi anser att allmänna och effektiva kontroller vid inpassering, till exempel genom larmbågar och röntgenkontroller av väskor och jackor, skulle förebygga mycket av problematiken som Migrationsverket och JO uppmärksammat. Vi anser att denna typ av kontroll vid inpassering bör vara lika på alla förvar och för alla som tillträder förvaret, förvarstagna, besökare och personal. På så sätt blir kontrollen av införsel mer omfattande samtidigt som behovet av de mest integritetskränkande åtgärderna minskar. Vi riktar därför om regeringens satsning till 1:1 Migrationsverket på 100 miljoner kronor 2026 och 250 miljoner kronor 2027 och 2028 till att öka säkerheten på förvaren enligt förslag ovan såväl som stärkt rättssäkerhet och kortade handläggningstider.

Ta emot fler kvotflyktingar

Kvotflyktingar tillhör de flyktingar som lever i störst utsatthet med allra störst skydds-skäl. UNHCR har upprepade gånger värdjat till EU-länderna om att uppfylla målet att vidarebosätta 40 000 kvotflyktingar, utan resultat. Regeringen har istället kraftigt minskat antalet kvotflyktingar – något vi djupt beklagar. Fler länder behöver ta ansvar för att ta emot flyktingar och vi vill att Sverige tillsammans med andra EU-länder förbinder sig att öka antalet kvotflyktingar.

Sverige bör vara en förebild för global solidaritet. Regeringen har kraftigt minskat antalet kvotflyktingar – något vi djupt beklagar. Fler länder behöver ta ett större ansvar för att ta emot skyddsbehövande och vi vill att Sverige tillsammans med andra EU-länder förbinder sig att öka antalet kvotflyktingar. Vi vill att Sverige omedelbart ska återgå till att ta emot 5 000 kvotflyktingar per år. Höjningen finansieras genom utgiftsområde 13 och 14. Vi avsätter 300 miljoner kronor år 2026, 800 miljoner kronor år 2027 och 1 100 miljoner kronor år 2028.

Nej till förslag på migrationsområdet

Miljöpartiet anser att inriktningen på regeringens migrationspolitik är helt fel väg att gå. Förslagen om att skärpa kraven för medborgarskap och anhöriginvandring, att öka tandvårdskostnaderna för asylsökande samt att anpassa migrationspolitiken till EU:s

minimnivå riskerar allvarligt att skada integrationen och förstärka utanförskapet. Vi motsätter oss också regeringens ökade fokus på återvändande och fortsätter avvisa höjningen av återvändningsbidraget som kritiserats av regeringens egen utredare. Regeringens förslag riskerar att öka stigmatiseringen, ge sämre förutsättningar för integration och försvaga tilliten till svenska myndigheter.

Vi avvisar förslagen om nytt regelverk för förvarsverksamheten, skärpta krav för svenskt medborgarskap, skärpta villkor för anhöriginvandring, en ny mottagandelag, avskaffade särregler för avgifter för tandvård, genomförandet av Minimnivåutredningen, nytt regelverk för förvar och medel för genomförandet av EU:s migrations- och asylpakt. Vi avvisar också förslag om ökat frivilligt återvändande. Därmed minskas anslaget till 1:1 Migrationsverket med 209,5 miljoner kronor 2026, 382 miljoner kronor 2027 och 369 miljoner kronor 2028. Anslaget till 1:2 Ersättningar och bostadskostnader minskar med 53 miljoner 2026, 114 miljoner 2027 och 118 miljoner 2028. Anslaget till 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål minskas med 1 miljon 2026, 88 miljoner 2027 och 102 miljoner 2028. Anslaget till 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden ökar med 157 miljoner 2026, 204 miljoner 2027 och 206 miljoner 2028. Anslaget till 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar minskar med 22 miljoner 2026, 143 miljoner 2027 och 137 miljoner 2028. Avslutningsvis avvisar vi regeringens återvändandebidrag och minskar anslaget till 1:3 Migrationspolitiska åtgärder med 1 425 miljoner kronor 2026 och 920 miljoner kronor 2027 och 2028.

Annika Hirvonen (MP)

Mats Berglund (MP)

Jan Riise (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Camilla Hansén (MP)

Nils Seye Larsen (MP)